

בין אתוס למיתוס

יונתן גולד ואסי משולם במוזיאון הכט

התערוכה מציגה יצירות של שני אמנים, יונתן גולד ואסי משולם - כל אחד מהם פיתח שפה ייחודית - וכך התערוכה המשותפת מציגה שני נרטיבים, שלמראית עין עצמאיים. עם זאת יש מכנה משותף לשני האמנים - שניהם בוחנים ומעמידים לדיון "פרות קדושות" בתרבות, באמנות ובדת, בהקשרים המקומיים.

ציוריו של יונתן גולד, שנוגד בקיבוץ אפק, הם ניסיון לבנות זיכרון קולקטיבי מתוך תצלומים של הזיכרון האישי של החיים בקיבוץ. גולד משתמש בתצלומים כהכנה לציורים ומדגיש שבמעבר מהתצלום לציור הוא מעלים את הממד התיעודי המאפיין את הצילום. התצלום הוא רק אחד המרכיבים שבאמצעותם הוא מביים סיטואציה בדומה לקולנוע. גולד בוחר דימויים ממראות הקיבוץ שהיו לסמלים של הקיבוץ בזיכרון הקולקטיבי, כגון: מבנה חדר האוכל, הצריף, הדלי, ויותר מכול - הפשטות כסמל של חברה סוציאליסטית נטולת אטריבוטים בורגניים של רכוש, הון וצריכה. פשטות זו באה לידי ביטוי גם בטיפול דומה הן בדמות האנושית והן בחפצים. מצד אחד, דה-מיסטיפיקציה של הדמות האנושית, מהלך שנחשב לביקורת על האתוס של הקיבוץ, שבו האדם הוא מרכיב חשוב של החברה. מצד אחר מיסטיפיקציה של החפץ, המאפיינת דווקא את העולם הבורגני בתרבות הצריכה.

אסי משולם מתמקד בבחינת היחסים בין אמנות לדת. זהו חלק

ממהלך באמנות הישראלית במסגרתה אמנים צעירים שהחלו לפעול בתחילת שנות האלפיים, יוצרים ביצירתם הכלאה בין שיח דתי לבין תפיסות עולם חילוניות. בעבודותיו של משולם אפשר לזהות הקשרים בין הסיפור האישי למיתולוגיות ביהדות, בנצרות ובפגאניות. יצירתו היא סוג של התרסה פרובוקטיבית על מושג הקדושה והוא יוצר מניפולציה של הממד המושגי, הרוחני ואף הדתי של השפה העברית הכתובה. משמע, הטקסט הופך לאובייקט, בעוד האובייקטים הפיסוליים מקבלים את ממד הקדושה של הטקסט. אף-על-פי שהם נושאים בחובם את הקונוטציה של הטומאה, כך יוצר משולם שיבוש של קריאת התערוכה בעשותו דה-מיסטיפיקציה למה שנתפס קדוש, הטקסט, ובה בעת מיסטיפיקציה למה שנתפס גשמי, חומרי ואפילו טמא. האובייקט הפיסולי, כך בונה משולם מיתולוגיה אישית המתמקדת בבחינת מערכת היחסים בין אמנות לדת, מנקודת מבט של אמן שאינו דתי והמגיב להשפעה העצומה שיש לדעתו לנושאים פוליטיים וחברתיים על חיי היומיום. מוקד יצירתם של שני האמנים הוא בחינת אתוסים בחברה הישראלית: רעיון הקיבוץ, חילוניות, דת ואמנות. תהליך זה מתרחש תוך כדי מיסטיפיקציה ודה-מיסטיפיקציה, המשבש את פענוח היצירה ומציע דרכים חדשות לקריאה ולפרשנות.

ד"ר סורין הלר, אוצר התערוכה

יונתן גולד

אסי משולם

